

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาตามมาตรฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ในการศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาตามมาตรฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. สภาพการจัดการศึกษาตามมาตรฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย และด้านบุคลากร พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า

1.1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีคณะกรรมการดำเนินการตรวจสอบการใช้งบประมาณของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการกำหนดงบประมาณที่มีความจำเป็นต่อการใช้จ่ายอย่างเร่งด่วนที่เพียงพอ และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ดูแลเด็กอย่างสม่ำเสมอ

1.2 ด้านบุคลากร องค์การบริหารส่วนตำบลได้คัดเลือกผู้ดูแลเด็กซึ่งมีคุณสมบัติเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานตามภารกิจและหน้าที่ได้อย่างเหมาะสม บุคลากรทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกคนมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายและวางแผนงานการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้การสนับสนุนและส่งเสริมการบริหารงานด้วยความดูแลเอาใจใส่ในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และผู้ดูแลเด็กปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจและงานที่ได้รับผิดชอบได้เป็นอย่างดี

1.3 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการกำหนดพื้นที่ใช้สอยในอาคารสถานที่ที่มีความสะอาด ปลอดภัย และเพียงพอเหมาะสมกับการปฏิบัติกิจกรรมของเด็ก บริเวณพื้นที่สำหรับการนอนมีของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการระบายอากาศที่ดี ปลอดภัย ไม่มีเสียงรบกวน และแสงสว่างเพียงพอ และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพัฒนาอาคารสถานที่ให้อยู่ในพื้นที่ซึ่งมีขนาดเหมาะสม ไม่อยู่ในพื้นที่ที่อาจเสี่ยงต่ออันตรายเพื่อป้องกันอุบัติเหตุต่างๆที่อาจเกิดขึ้นแก่ตัวเด็ก

1.4 ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดกิจกรรมพัฒนาด้านร่างกายของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กช่วยส่งเสริมการเจริญเติบโตตามวัยและสร้าง

สุขนิสัยที่ดีให้แก่เด็กอย่างมีความเหมาะสมกับวัย ครูผู้ดูแลเด็กจัดกิจกรรมพัฒนาด้านร่างกายการเจริญเติบโตตามวัยและสร้างสุขนิสัยที่ดีให้แก่เด็กมีความเหมาะสมกับวัย และครูผู้ดูแลเด็กจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและจิตใจที่ดีงามแก่เด็กก่อนมีความเหมาะสม

1.5 ด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นระยะๆ เพื่อกระชับความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น ศิลปะพื้นบ้านร่วมจัดกิจกรรมนันทนาการ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และองค์การบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีส่วนร่วมในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อสนองตอบความต้องการของชุมชน

1.6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดกิจกรรมให้ชุมชนและผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา เช่น เข้าช่วยทำอาหาร ช่วยเล่านิทานช่วยดูแลเด็กซึ่งจะเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้ปกครอง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดให้มีบริการข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง เพื่อทราบถึงกิจกรรมต่างๆ ภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการสร้างความสัมพันธ์กับครอบครัวเด็กรวมทั้งรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ปกครอง

2. ผลการเปรียบเทียบสภาพการจัดการศึกษาตามมาตรฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตจังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามตำแหน่ง และประสบการณ์ในงาน พบว่า

2.1 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาตามมาตรฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.2 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีประสบการณ์ในงานต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาตามมาตรฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะการจัดการศึกษาตามมาตรฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตจังหวัดมหาสารคาม พบว่า

3.1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัด อบต. ควรมีการจัดการเลี้ยงดูเด็ก การจัดประสบการณ์ ส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ เหมาะสมตามวัยและตามศักยภาพ

3.2 ด้านบุคลากร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่าง ๆ ในเขตพื้นที่ ควรมีจัดสรรบุคลากรที่เพียงพอต่อจำนวนเด็ก มีความรับผิดชอบ มุ่งมั่นอุทิศตนในการสอนและพัฒนาผู้เรียน มีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเองและแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ

3.3 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการจัดสถานที่สำหรับดูแลเด็กเล็กเหมาะสมและเพียงพอกับจำนวนของเด็ก เช่น ห้องน้ำ ห้องส้วม สะอาดปลอดภัย อ่างล้างมือ หมีการอบรมการใช้ถังดับเพลิงด้วย

3.4 ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่าง ๆ ควรมีการประสานความร่วมมือในการจัดหลักสูตรสำหรับ เด็กปฐมวัยให้มีความสอดคล้อง และเป็นแนวทางเดียวกันทุกพื้นที่เพื่อความสะดวกในการดำเนินงานด้านส่งเสริมวิชาการ

3.5 ด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่าง ๆ ควรประสานความร่วมมือกับชุมชนเพื่อสนับสนุนด้านการมีส่วนร่วม ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมวิชาการ กิจกรรมวันสำคัญต่างๆ และกิจกรรมพัฒนาสถานที่

3.6 ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรม และการแสดงความคิดเห็น การจัดกิจกรรม และการเผยแพร่งานประชาสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผ่านเครือข่ายอย่างสม่ำเสมอ

4. แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาตามมาตรฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตจังหวัดมหาสารคาม พบว่า

4.1 แนวทางการพัฒนาด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเกี่ยวกับการจัดซื้อวัสดุการศึกษาที่เพียงพอต่อการใช้ในการเรียนการสอน และการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อจัดหางบประมาณอย่างเพียงพอต่อการจัดการศึกษาในแต่ละภาคเรียน โดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบในการตัดสินใจในด้านงบประมาณ การจัดซื้อวัสดุที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของเด็ก โดยต้องดำเนินการตรวจสอบคุณภาพ ตัดสินใจ ประเมิน และจัดสรรงบประมาณการซื้อตามความจำเป็น และเหมาะสมกับตัวเด็กมากที่สุด

4.2 แนวทางการพัฒนาด้านบุคลากร เกี่ยวกับการกำหนดบุคลากรที่ทำหน้าที่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีความรู้ด้านการพัฒนาเด็ก และส่งเสริมความรู้อย่างเพียงพอ โดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรส่งเสริมให้บุคลากรได้มีโอกาสเรียนรู้ และพัฒนาตนเองในระดับที่สูงขึ้น ส่งเสริมและสร้างตระหนักในบทบาทหน้าที่ของครูผู้ดูแลเด็ก เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพตรงตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

4.3 แนวทางการพัฒนาด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย เกี่ยวกับการจัดระบบรักษาความปลอดภัยภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อป้องกันภัยอันตรายต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น โดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรส่งเสริมสนับสนุนในด้านงบประมาณ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมให้บุคคลภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย เช่น การทำความสะอาด การซ่อมบำรุงอาคารสถานที่ เครื่องเล่นต่าง ๆ ให้อยู่ในสภาพที่เหมาะสมต่อการใช้งาน ให้มีความเหมาะสมกับการจัดประสบการณ์ของเด็กอย่างต่อเนื่อง

4.4 แนวทางการพัฒนาด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร เกี่ยวกับการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างชัดเจน ครูผู้ดูแลเด็กใช้แหล่งการเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดประสบการณ์ได้อย่างเหมาะสม โดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะต้องส่งเสริมให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ต่าง ๆ เข้ามาร่วมสนับสนุนด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยแสดงความคิดเห็นร่วมแก้ไขปัญหา และส่งเสริมสนับสนุนให้มีการนำ

ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาปรับปรุงให้เข้ากับจัดประสบการณ์ของศูนย์ฯพัฒนาเด็กเล็กซึ่งจะต้องตรงกับความต้องการและความสนใจของเด็กเป็นสำคัญ

4.5 แนวทางการพัฒนาด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากทุกภาคส่วน เกี่ยวกับการประชุมชี้แจงให้ชุมชนทราบถึงประโยชน์และความจำเป็นของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาเตรียมความพร้อมของเด็ก และชักชวนให้ชุมชนมีส่วนร่วมบริหารและช่วยเหลือในระหว่างดำเนินการ ซึ่งศูนย์พัฒนาควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหาร โดยควรเชิญผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องมามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ร่วมประชุมรับฟังปัญหาต่าง ๆ และมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเพื่อแก้ไขปัญหาของเด็กอย่างถูกต้องและเหมาะสม

4.6 แนวทางการพัฒนาด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย เกี่ยวกับการส่งเสริมให้มีการแสดงความคิดเห็นผ่านเครือข่ายต่าง ๆ และมีการให้ข้อมูลข่าวสารด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน สถาบันต่าง ๆ ของชุมชน โดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะต้องส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กโดยเน้นการประชาสัมพันธ์ การประชุมเครือข่าย และการส่งเสริมสนับสนุนการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและชุมชนตามกิจกรรมต่าง ๆ เช่น กีฬา ประเพณี การพัฒนางานสาธารณะต่าง ๆ เป็นต้น

อภิปรายผล

ผู้วิจัยได้พบประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. สภาพการจัดการศึกษาตามมาตรฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้อาจมีสาเหตุมาจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ได้ปฏิบัติตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 6 ด้านอยู่แล้ว และอีกประการหนึ่งการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นงานที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีความพร้อมเท่านั้นจึงจะได้รับการถ่ายโอนมา ดังนั้นสภาพการบริหารจัดการศึกษาจึงอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของกษิต์เดช จิวน้อย (2550 : 37) ได้ศึกษาการประเมินผลการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลตุมใหญ่ อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า โดยภาพรวมการประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลตุมใหญ่ อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ อยู่ในระดับมาก ดารณี นิลน้อย (2550 : 65-68) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ระดับอนุบาล 3 ขวบ กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลไทรย้อย อำเภอเนินมะปรางจังหวัดพิษณุโลก ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ระดับ 3 ขวบ ขององค์การบริหารส่วนตำบลไทรน้อยในด้านบุคลากรและการบริหารจัดการเกี่ยวกับผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีความเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ทองกร จิตสิงห์ (2550 : 74-83) ได้ศึกษาการศึกษาศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอดอนมดแดงจังหวัดอุบลราชธานี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพ ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการพัฒนา

ศักยภาพองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งศึกษาใน 6 ด้าน คือ ด้านโครงสร้างองค์กรด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยี ด้านสถานที่ และด้านการบริหารงานแบบบูรณาการ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้บริการและผู้รับบริการมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ศรารุช สังกะเพศ (2551 : 83) ได้ศึกษาการประเมินประสิทธิผลของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลสบเตี๊ยะ อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ระดับประสิทธิผลของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลสบเตี๊ยะ อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับดี ฅมนวรรณ ผลินยศ (2553 : 61) ได้ศึกษาการศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลผักแว่น อำเภोजังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลผักแว่น โดยรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้าน คือ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดลอมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร และด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน อยู่ในระดับมาก อุดมลักษณ์ คำลือ (2553 : 55 – 58) ได้ศึกษา ทรรศนะต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอสี่คิ้ว จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ในภาพรวมบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอสี่คิ้ว จังหวัดนครราชสีมา มีทรรศนะต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในระดับเห็นด้วยมาก ไสรดา จิตรฉาย (2555 : 89) ได้ศึกษาการศึกษา สภาพ ปัญหา และแนวทางการแก้ไข ปัญหาการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัย พบว่า สภาพการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สรุปลงโดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

จากการสรุปผลสภาพการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมดังกล่าวข้างต้นสามารถนำมาอภิปรายผลโดยจำแนกเป็นรายด้านและรายชื่อได้ดังนี้

1.1 ด้านการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีคณะกรรมการดำเนินการตรวจสอบการใช้งบประมาณของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเหมาะสมทำให้การใช้งบประมาณเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเด็กเล็กมีความต่อเนื่องและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด สอดคล้องกับการศึกษาของไสรดา จิตรฉาย (2555 : 89) ได้ศึกษาการศึกษา สภาพ ปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอในการส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุด

1.1 ด้านบุคลากร อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้มีการเพิ่มพูนความรู้ให้ผู้ดูแลเด็กเล็ก มีการสนับสนุนงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการวางแผนเพื่อกำหนดแนวทางในการจัดการเรียนรู้ ระหว่างคณะกรรมการคณะกรรมการบริหาร มีการจัดอบรมให้ความรู้แก่คณะกรรมการศูนย์ และผู้ดูแลเด็กเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการแต่งตั้ง

คณะกรรมการบริการศูนย์ ที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน มีการให้คำปรึกษา แนะนำ และดูแลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แก่ผู้ดูแลเด็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการปฏิบัติงานร่วมกันของประธานศูนย์ฯ ผู้ดูแลเด็ก และข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ ในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก จำนวนผู้ดูแลเด็กมีความเพียงพอกับจำนวนเด็ก ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของศราวุธ สังกะเพศ (2551 : 83) ได้ศึกษาการประเมินประสิทธิผลของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงเตี้ย อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ระดับประสิทธิผลของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงเตี้ย อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี โดยพิจารณาจากปัจจัยด้านนโยบายการบริหารการปฏิบัติ และผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับประสิทธิผลของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อันดับแรก คือ ด้านตัวบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.3 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้มีการพัฒนาอาคารสถานที่ที่อยู่ในพื้นที่ซึ่งมีขนาดเหมาะสม ไม่อยู่ในพื้นที่ที่อาจเสี่ยงต่ออันตรายเพื่อป้องกันอุบัติเหตุต่างๆที่อาจเกิดขึ้นแก่ตัวเด็ก มีการจัดสิ่งแวดล้อมภายนอกตัวอาคารให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย และการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย และการจัดมุมกิจกรรมเพื่อกระตุ้น และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ ให้เด็กมีพัฒนาการพร้อมทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา อย่างน้อย 4 มุม สอดคล้องกับการศึกษาของธมนวรรณ ผลินยศ (2553 : 61) ได้ศึกษาการศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลฝักแว่น อำเภोजังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษพบว่า การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลฝักแว่น ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้มีการจัดโภชนาการมีความเหมาะสมส่งเสริมให้เด็กได้รับสารอาหารครบทั้ง 5 หมู่ การส่งเสริมสุขภาพอนามัยของผู้เรียน มีความสม่ำเสมอ เช่น การตรวจสุขภาพ การแปร่งฟัน เป็นต้น และการจัดกิจกรรมพัฒนาด้านร่างกายการเจริญเติบโตตามวัยและสร้างสุขนิสัยที่ดีให้แก่เด็ก มีความเหมาะสมกับวัย สอดคล้องกับการศึกษาของอุดมลักษณ์ คำลือ (2553 : 55 - 58) ได้ศึกษา ทรรศนะต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ในภาพรวมบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา มีทรรศนะต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย พบว่า ด้านบริหารวิชาการ อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

1.5 ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชน อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการให้ข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง เพื่อทราบถึงกิจกรรมต่างๆภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การจัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่นและชุมชน เกี่ยวกับการดำเนินงาน ทิศทาง และแนวทางการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และการจัดกิจกรรมให้ชุมชนและผู้ปกครองเข้ามามีส่วน

ช่วยอาสาหรือพัฒนา (เช่น เข้าช่วยทำอาหาร ช่วยเล่านิทาน ช่วยดูแลเด็ก ซึ่งจะเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก) สอดคล้องกับการศึกษาของธมนวรรณ ผลินยศ (2553 : 61) ได้ศึกษาการศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลผักแว่น อำเภोजังหวัดจันทบุรี ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลผักแว่น ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน อยู่ในระดับมาก เขมิกา นุ่มพุ่ม (2553 : 79) ได้ศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลนครอุดรธานี พบว่า ผู้ปกครอง เห็นว่ามีการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลนครอุดรธานี ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน อยู่ในระดับมาก

1.6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย อยู่ในระดับมาก คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดกิจกรรมให้ชุมชนและผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา เช่น เข้าช่วยทำอาหาร ช่วยเล่านิทานช่วยดูแลเด็ก ซึ่งจะเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้ปกครอง ทำให้ผู้ปกครองและชุมชนมีความเข้าใจในนโยบายการบริหารงานที่มุ่งส่งเสริมคุณภาพการศึกษาของเด็กอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของโสธรา จิตรฉาย (2555 : 89) ได้ศึกษาการศึกษา สภาพ ปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า ควรมีการส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อใช้ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่จะเอื้อต่อการพัฒนางาน พัฒนาเด็ก ให้ไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีคุณภาพ

2. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาตามมาตรฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตจังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้เนื่องจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องซึ่งประกอบด้วย หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็กมีหน้าที่แตกต่างกัน ซึ่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีหน้าที่วางแผน กำหนดนโยบายการดำเนินงาน และคอยให้ความช่วยเหลือหากเกิดปัญหาต่าง ๆ คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีหน้าที่ให้คำแนะนำ ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงาน ส่วนครูผู้ดูแลเด็กมีหน้าที่ในการนำนโยบายด้านการศึกษาต่าง ๆ ไปปฏิบัติ แต่ในการดำเนินการนั้นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่างทำหน้าที่ของตนโดยขาดการประสานงานหรือร่วมมือการดำเนินงาน จึงทำให้ ดังนั้นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีตำแหน่งต่างกันจึงมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาตามมาตรฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับดารณี นิลน้อย (2550 : 65-68) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ระดับอนุบาล 3 ขวบ กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลไทรน้อย อำเภอนิคมพัฒนาจังหวัดพิษณุโลก ผลการศึกษาพบว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้แก่ ผู้บริหาร กรรมการศูนย์ และครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานแตกต่างกัน และธมนวรรณ ผลินยศ (2553 : 61) ได้ศึกษาการศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลผักแว่น อำเภोजังหวัดจันทบุรี ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกัน เห็นว่ามี

การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลฝักแว่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีประสบการณ์ในงานต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาตามมาตรฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้เนื่องจากการจัดการศึกษาตามมาตรฐานขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นมีความหลากหลายตามบริบทขององค์ประกอบส่วนท้องถิ่น ซึ่งในการดำเนินการต่าง ๆ จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนร่วมต่าง ๆ ในชุมชน เข้ามารับรู้ในการดำเนินงานทุกขั้นตอน ดังนั้นสภาพปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในแต่ละปีการศึกษาจะมีความคล้ายคลึงกัน และเป็นปัญหาที่มีความท้าทายต่อผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาทุกคนที่ต้องรับผิดชอบ ดังนั้นผู้เกี่ยวข้องที่มีประสบการณ์ในงานน้อยหรือมากจะต้องผ่านการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในทุกเรื่องไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของนันทิยา รักตประจิด (2550 : 59 - 60) ได้ศึกษาความต้องการ ในการจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาปฐมวัยของกองทัพอากาศ ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์การบริหารต่างกันมีความต้องการในการจัดการศึกษาปฐมวัยโดยรวมไม่แตกต่างกันดรรชนี นิลน้อย (2550 : 65-68) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ระดับอนุบาล 3 ขวบ กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลไทรน้อย อำเภอนิคมบรูญจังหวัดพิษณุโลก ผลการศึกษาพบว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้แก่ผู้บริหาร กรรมการศูนย์ และครูผู้สอนที่มีปัจจัยด้านประสบการณ์ในงานที่ต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และธมนวรรณ พลินยศ (2553 : 61) ได้ศึกษาการศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลฝักแว่น อำเภोजังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์ในงานต่างกัน เห็นว่ามีการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลฝักแว่น โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่าง

3. แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาตามมาตรฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตจังหวัดมหาสารคาม ควรแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบในการตัดสินใจในด้านงบประมาณ การจัดซื้อวัสดุที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของเด็ก ส่งเสริมให้บุคลากรได้มีโอกาสเรียนรู้ และพัฒนาตนเองในระดับที่สูงขึ้น สนับสนุนให้บุคคลภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย สนับสนุนด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ร่วมประชุมรับฟังปัญหาต่าง ๆ และมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเพื่อแก้ไขปัญหาของเด็กอย่างถูกต้องและเหมาะสม และส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กโดยเน้นการประชาสัมพันธ์ การประชุมเครือข่าย และการส่งเสริมสนับสนุนการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและชุมชนตามกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งแนวทางในการดำเนินงานดังกล่าวจะช่วยส่งเสริมให้การดำเนินงานตามมาตรฐานการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลเกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป โสรัตนา จิตรฉาย (2555 : 89) ได้กล่าวถึง แนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สรุปโดยภาพรวม องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอในการส่งเสริม สนับสนุน การจัดการ

ศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และควรมีการพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยการอบรม สัมมนา การศึกษาดูงาน และควรมีการนิเทศติดตามการสอนครูผู้ดูแลเด็กอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อใช้ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่จะเอื้อต่อการพัฒนางาน พัฒนาเด็ก ให้ไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีคุณภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาตามมาตรฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1.1 ด้านการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การจัดซื้อวัสดุการศึกษาที่เพียงพอต่อการใช้ในการเรียนการสอน และการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อจัดหางบประมาณอย่างเพียงพอต่อการจัดการศึกษา ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมให้มีการจัดทำสื่อวัสดุด้านการศึกษาจากภูมิปัญญาในท้องถิ่น เพื่อทดแทนสื่อวัสดุการศึกษาที่ไม่เพียงพอ

1.2 ด้านบุคลากร ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การกำหนดบุคลากรที่ทำหน้าที่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีความรู้ด้านการพัฒนาเด็ก และส่งเสริมความรู้เพียงพอซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการส่งเสริมพัฒนาตนเองในด้านการอบรมความรู้ หรือส่งเสริมให้ศึกษาในระดับที่สูงขึ้น

1.3 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย เกี่ยวกับการจัดระบบรักษาความปลอดภัยภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อป้องกันภัยอันตรายต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลต่าง ๆ ควรส่งเสริมความร่วมมือจากชุมชน ในด้านงบประมาณ และด้านแรงงาน ให้เข้ามาช่วยเหลือในการจัดสร้างรั้วรอบขอบชิดเพื่อป้องกันอันตรายต่าง ๆ จากภายนอก

1.4 ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร เกี่ยวกับการจัดทำแผนการจัดการประสบการณ์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างชัดเจน ครูผู้ดูแลเด็กใช้แหล่งการเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดประสบการณ์ได้อย่างเหมาะสม องค์การบริหารส่วนตำบลต่าง ๆ ควรส่งเสริมให้บุคลากรได้ร่วมประชุมเพื่อจัดทำแผนการจัดการประสบการณ์ที่มีความสอดคล้องเป็นแนวเดียวกันทุกพื้นที่ และนำภูมิปัญญาในท้องถิ่นมาบูรณาการให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก เพื่อให้การดำเนินการจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.5 ด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากทุกภาคส่วน เกี่ยวกับการประชุมชี้แจงให้ชุมชนทราบถึงประโยชน์และความจำเป็นของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาเตรียมความพร้อมของเด็ก และชักชวนให้ชุมชนมีส่วนร่วมบริหารและช่วยเหลือในระหว่างดำเนินการ องค์การบริหารส่วนตำบลต่าง ๆ ควรประสานความร่วมมือกับชุมชนต่าง ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ร่วมแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ผู้มีส่วนร่วมจากชุมชนจะได้ส่งเสริมงานบริการต่าง ๆ เช่น กิจกรรมกีฬา ประเพณี การหางบประมาณ

ช่วยเหลือสนับสนุน ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างชุมชนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เกิดประสิทธิภาพในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2.6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย เกี่ยวกับการส่งเสริมให้มีการแสดงความคิดเห็นผ่านเครือข่ายต่าง ๆ และมีการให้ข้อมูลข่าวสารด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน สถาบันต่าง ๆ ของชุมชน องค์กรบริหารส่วนตำบลต่าง ๆ ควรส่งเสริมให้มีการจัดตั้งเครือข่ายร่วมกันระหว่างชุมชนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อร่วมกันพัฒนาระบบการจัดการศึกษา โดยใช้การประชาสัมพันธ์งานต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมความร่วมมือให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเรื่อง ความพร้อมในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม

2.2 ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดมหาสารคาม

2.3 ควรศึกษาความคิดเห็นของผู้นำชุมชนหรือผู้นำท้องถิ่นเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาต่อไปในอนาคต

2.4 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตจังหวัดมหาสารคาม